

Digitális térképek szerepe a II. nemzeti fejlesztési tervben¹

Szendrő Dénes osztályvezető

FVM Földügyi és Térinformatikai Főosztály, Térinformatikai Osztály

A rendszerváltozás után az állam hosszú távú stratégiai tervezésének gyakorlata és intézményrendszere a legtöbb területen háttérbe szorult. A 2004–2006-os időszakra készített I. Nemzeti Fejlesztési Terv nem egy átfogó, minden ágazatra kiterjedő irányvonal volt, hanem olyan egységes stratégia, mely a Magyarország számára megnyíló európai uniós fejlesztési források felhasználási irányait foglalta össze. Ez szolgált alapul az Unióval megkötött pénzügyi megállapodáshoz, az ún. Közösségi Támogatási Kerettermékhez is.

Az I. Nemzeti Fejlesztési Terv hosszú távú stratégiai céljának az életminőség javítása, az adott periódushoz kapcsolódó általános céljának pedig az egy főre jutó GDP uniós átlaghoz képest jelentős elmaradásának mérséklése tekinthető. Ennek elérésére három specifikus cél:

- a gazdasági versenyképesség javítása,
- a humán erőforrások fejlesztése, valamint
- a jobb minőségű környezet kialakítása és a kiegyensúlyozottabb regionális fejlődés szolgált.

Az I. Nemzeti Fejlesztési Terv öt operatív programra épült:

1. Gazdasági Versenyképesség Operatív Program (GVOP)
2. Környezet- és Infrastruktúra-fejlesztési Operatív Program (KIOP)
3. Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program (HEFOP)
4. Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program (AVOP)
5. Regionális Operatív Program (ROP)

Az I. Nemzeti Fejlesztési Terv tapasztalatai, kritikái:

- a) széttagolt, független intézkedések, a kölcsönhatások figyelmen kívül hagyása;

b) ágazati szemlélet dominanciája (interszektorális programok hiánya, szektorprogramokban a területi dimenzió hiánya);

c) a fenntarthatóság, a hosszú távú hatások nem kapnak kellő figyelmet (csak „pénzköltés” a hosszú távon hozadékot eredményező „befektetés” helyett).

Az ország elkövetkező jövőjét, a fejlesztéspolitika elsődleges irányait 2020-ig az Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció (OFK) fogja meghatározni, melynek társadalmi vitája 2005 áprilisában vette kezdetét.

Az OFK egy hosszú távú fejlesztéspolitikai dokumentum, amelynek átfogó stratégiai céljai között szerepel a több munkahely megteremtése, az otthonteremtés biztonsága, a hosszabb, egészségesebb élet lehetővé tétele és a magasabb jövedelmek elérése. Az átfogó fejlesztéspolitikai célok között szerepel a tartós gazdasági növekedés elérése, a társadalmi, gazdasági és területi kohézió megteremtése, valamint az erőforrások védelme és biztosítása a jövő generációi számára.

Az Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció a hosszú távú célok mellett meghatároz horizontális célokat is, úgymint a nők és a férfiak társadalmi esélyegyenlőségének érvényesítése, a roma népesség helyzetének javítása, a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosítása, a környezeti fenntarthatóság biztosítása, a modern infokommunikációs eszközök, számítógépek használatának elterjesztése, a szubszidiaritás (döntések alacsony szintre helyezése) elvének, a területi szempontoknak (tér szerkezet, területiség, településhálózat, helyi adottságok) az érvényesítése. E céloknak az elérése nem korlátozódik egy meghatározott ágazatra, hanem minden területen érvényesíteni kell azokat.

Az OFK az ország fejlesztéspolitikai átfogó céljának elérése érdekében az alábbi szakterületi stratégiai célokat irányozza elő.

1. A versenyképesség tartós növekedése.
2. A foglalkoztatás bővülése.

¹ Az MFTTT által szervezett, „ELKÉSZÜLT AZ ORSZÁG KÜLTÉRÜLETI DIGITÁLIS KATASZTERI TÉRKÉPE” című budapesti konferencián (Sunlight Hotel; Budapest XII. ker., Eötvös utca 41. – 2005. 11. 24–25.) elhangzott előadás szerkesztett változata.

3. A versenyképes tudás és műveltség növekedése.
4. A népesség egészségi állapotának javulása.
5. A társadalmi összetartozás erősödése.
6. A fizikai elérhetőség javulása.
7. Az információs társadalom kiteljesedése.
8. A természeti erőforrások és környezeti értékek fennmaradása és fenntartható hasznosulása.
9. (+1) Kiegyensúlyozott területi fejlődés.

Az Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció részeként a 2007–13 közötti időszakot egy középtávú keretdokumentum, a Nemzeti Stratégiai Referenciakeret (NSRK) vagy más néven a II Nemzeti Fejlesztési Terv (II. NFT) foglalja egybe.

A II. NFT a 2007–13. évekre főként uniós forrásokból mintegy 6000 milliárd forint felhasználását teszi lehetővé. Ennek feltétele az, hogy az Európai Unió főbb középtávú fejlesztéspolitikai célkitűzéseinek, a lisszaboni folyamatként ismert gazdasági, szociális irányelveknek és a göteborgi környezetvédelmi reformként nyilvántartott szempontoknak eleget tegyen.

2007 és 2013 között a II. NFT keretében megvalósuló strukturális fejlesztésre három finanszírozási forrás, az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), az Európai Szociális Alap (ESZA) és a Kohéziós Alap szolgál. A strukturális alapok csak fejlesztésre fordíthatók, beleértve ebbe a beruházást, képzést, kutatás-fejlesztést, innovációt és az együttműködések költségeit is. Ugyanakkor intézmények működési forrásai ebből nem biztosíthatók. A megvalósuló beruházások és képzések esetében gondoskodni kell azok hosszú távú fennmaradásáról is. Ezért csak azok a fejlesztések fogadhatóak el, melyek hosszú távú fennmaradása közszolgáltatási értéke miatt biztosított (és az állam hajlandó ezt majd hazai pénzből működtetni), vagy olyan bevételt generál (díjak, piaci bevételek stb. formájában) ami az önfinanszírozást hosszú távra biztosítja.

A kohéziós politika reformja miatt a vidékfejlesztés finanszírozása a 2007 és 2013 közötti időszakban kikerül a strukturális alapok rendszeréből, és ezt a közös agrárpolitika keretében az Európai Mezőgazdasági Alap (EMA) és az Európai Vidékfejlesztési Alap (EVA) szolgálja majd az új uniós költségvetés „természeti erőforrások kezelése és megőrzése” címfejezet részeként.

A bizottsági javaslat itt három fő fejlesztési irányt jelöl meg:

- 1) a mezőgazdaság és az erdészeti szektor versenyképességének növelése;

- 2) a környezetvédelem és a földgazdálkodás;
- 3) a vidéki gazdaság diverzifikációja és a vidéki területeken élők életminőségének javítása.

Az említett EMA és EVA fejlesztési irányokat erősíti, s mintegy negyedik fejlesztési blokkként kiegészíti a LEADER program, amelynek a kistérségi önszerveződő közösségek finanszírozása a feladata.

A II. NFT egy *stratégiai* és egy *operatív* részből áll. A *stratégiai rész* meghatározza a közösségi stratégiai irányelvek és a nemzeti, regionális stratégiai elképzelések közötti kapcsolatot, és bemutatja a választott nemzeti és a közösségi stratégia összhangját. Az *operatív rész* tartalmazza a végrehajtandó programok felsorolását és az egyes alapokból származó éves összegeknek programonkénti felsorolását.

Az operatív programok tervezésénél az EU *Konvergencia* szempontjait és a *Regionális versenyképesség és foglalkoztatottság* célkitűzéseit szükséges figyelembe venni. A 2006-os időszakhoz képest változást jelent az, hogy lehetőség van a határon átnyúló együttműködés (cross-border cooperation) létrehozására is.

A II. Nemzeti Fejlesztési Terv programjaival szembeni elvárások a következők.

1. Jól definiált célcsoportok valós igényein és szükségletein alapulva, az érdekelt (stakeholder) konszenzusán és együttműködésén alapuló programok kerüljenek meghatározásra és lebonyolításra.
2. Hosszú távon is fenntartható eredmények szülessenek.
3. Egyértelműen azonosíthatóak és mérhetőek legyenek a megvalósítás esetleges kockázatait mind pénzügyi, mint általánosabb értelemben.
4. Világosan leírható és mérhető gazdasági és társadalmi hatásokat eredményezzenek (fő cél: fenntartható gazdasági növekedés; foglalkoztatottság).
5. Összehangoltan, a stratégiai céloknak alárendelten menjenek végbe; azaz a hatások egymást erősítve, szinergiájuk révén hatványozottan járuljanak hozzá az ország stratégiai céljainak megvalósulásához.

A tervezéskor hatásvizsgálatra van szükség, amelynek fókuszában a gazdasági, a társadalmi, a természeti, valamint a területi hatások állnak, figyelembe véve ezek egymáshatásait és visszacsatolásait, továbbá időbeli alakulását.

Az FVM a II. Nemzeti Fejlesztési Terv során – más minisztériumokhoz társulva – a következő négy témát kezeli kiemelten.

1. A biomassa komplex hasznosítása, különös tekintettel az alternatív energiafelhasználás bővítésére.
2. Az agrárlogisztikai rendszer fejlesztése.
3. A biotechnológia mint innovációs erő felhasználása.
4. A vízgazdálkodás fejlesztése és megtartása.

Az FVM Földügyi és Térinformatikai Főosztálya a II. Nemzeti Fejlesztési Terv során az Informatikai és Hírközlési Minisztérium által gondozott Információs Társadalom Operatív Program (ITOP) keretében a következő témák felelőse:

- a) elektronikus földhivatali nyilvántartás – digitális földhivatal;
- b) EUPOS magyarországi megvalósítása – műholdas helymeghatározás földi referencia hálózatának kiépítése;
- c) Nemzeti Téradat Infrastruktúra létrehozása – digitális vektoros térképek előállítása;
- d) magyar űralkalmazási lehetőségek kiaknázása – Nemzeti Távérzékelési Központ felállítása a FÖMI-ben.

Látható, hogy mind a négy informatikai téma szervesen kapcsolódik az FVM kiemelt projektjeihez, hiszen szinte mindegyikük alapjául a digitális térképek és nyilvántartások, valamint a műholdas helymeghatározás szolgál. Reményeink szerint az ITOP projektjeink fejlesztésére 2007 és 2013 között főként uniós támogatásból mintegy 100 milliárd forint áll majd rendelkezésre.

Az említett programok megvalósítása csak több tárca és intézmény együttműködésével és összedolgozásával képzelhető csak el. Ennek előkészítése folyamatban van. Jelentős állomásnak tekinthető, hogy a kooperáció érdekében *Mesko Attila* akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára a jövő héten a FÖMI-be látogat, majd fogadja őt *Benedek Fülöp* közigazgatási államtitkár is².

A földügyi szakterületre vonatkozó, témába vágó, részletes információk a következő weboldalakon találhatóak:

- <http://www.fvm.hu>
- <http://www.fomi.hu>
- <http://www.mftt.hu>
- <http://www.takarnet.hu>
- <http://www.mepar.hu>
- <http://www.hunagi.hu>

² Mindkét találkozó létrejött és a közös tennivalókat rögzítő pozitív eredménnyel zárult. – a Szerkesztő

Összefoglalás

Az Európai Unióhoz való 2004. évi csatlakozásunknak köszönhetően Magyarország a 2007–2013-as uniós költségvetési időszak tervezésében már mint az Unió teljes jogú tagja vesz részt. A költségvetési sarokszámok kialakítása után a fejlesztési támogatások elnyeréséhez – későbbiekben pedig azok hatékony felhasználásához – meg kell felelni az Unió szigorú tervezési, tartalmi és formai követelményrendszerének.

Az Európa Terv rendszere képezi a közép és hosszú távú tervezés kereteit, mely a hazai fejlesztéspolitikai koncepciók és tervezési anyagok összességéből áll.

Az Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció foglalja össze Magyarország legfontosabb hosszú távú politikai céljait.

A Nemzeti Stratégiai Referenciakeret (NSRK) vagy más néven a II. Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT II.) egy olyan középtávú stratégiai dokumentum, amely tömören és egyértelműen meghatározza a 2007–2013 időszakra vonatkozó Kohéziós Alapból, valamint Strukturális Alapokból lehívható fejlesztési források felhasználásának céljait és az azok megvalósításához szükséges témák kiválasztása és megtervezése mindemellett hazánk ésszerű és hatékony fejlesztéséhez is elengedhetetlen. E munka agrárágazati, ezen belül pedig földügyi–térképészeti–térinformatikai vonatkozású előkészítéséről ad számot a cikk.

Digital Maps in the Second National Development Plan

*Szendró, D.
Summary*

Due to the fact that Hungary joined the EU in 2004, our country has been participating now in the planning of the budget for the period 2007–2013 as a full EU member. After forming the budgetary key-figures, for winning the development support – and its further efficient utilization – it is necessary to meet the strict planning requirements of the EU, both in form and content.

The Europe Plan System forms basis for the framework of long- and mid-term planning, which comprises the Hungarian development policy concepts and planning documents.

The National Development Policy Concept summarises the most important long-term political aims and objectives of Hungary.

The National Strategy Reference Framework, or in other words, the Second National Development Plan is a mid-term strategic document, which unambiguously and shortly defines the aims for using the development resources callable for the period 2007-2013 from the Cohesion Fund and Structural Funds and also the measures to be taken for the implementation. Besides, the selection of the themes needed for achieving those goals is a cardinal issue in rational and efficient planning of Hungary. The present paper discusses the preparation of this job from the aspect of land management, mapping and geoinformation.

IRODALOM

- A jövőépítés alapjai: Kiinduló pontok Magyarország fejlesztéspolitikájához, Nemzeti Fejlesztési Hivatal munkaanyaga, 2005. Budapest
- Célok és eszközök a sikeres Magyarországgért: Magyarország fejlesztéspolitikai teendői, Nemzeti Fejlesztési Hivatal munkaanyaga, 2005. Budapest
- Az e-közigazgatás teljes körű kiépítésének logikai keretmodellje a II. NFT előkészítéséhez,

Informatikai és Hírközlési Minisztérium munkaanyaga, 2005. Budapest

- Az Információs Társadalom kiteljesítéséhez kapcsolódó kiemelt komplex programok, Informatikai és Hírközlési Minisztérium munkaanyaga, 2005. Budapest
- Útmutató az Információs Társadalom Kiteljesítése c. Operatív Program (ITOP) alprogramjaihoz szükséges helyzetelemző és stratégiai részdokumentumok megalapozásához, Informatikai és Hírközlési Minisztérium munkaanyaga, 2005. Budapest
- Útmutató az Információs Társadalom Kiteljesítése c. Operatív Program (ITOP) alprogramjaihoz szükséges programozási részdokumentumok megalapozásához, Informatikai és Hírközlési Minisztérium munkaanyaga, 2005. Budapest
- Útmutató az Információs Társadalom Kiteljesítése c. Operatív Program (ITOP) alprogramjaihoz szükséges pénzügyi részdokumentumok megalapozásához, Informatikai és Hírközlési Minisztérium munkaanyaga, 2005. Budapest
- A II. Nemzeti Fejlesztési Terv és az Információs Társadalom Operatív Program (ITOP) tervezési munkálatainak aktuális helyzete, Informatikai és Hírközlési Minisztérium munkaanyaga, 2005. Budapest

gpsnet.hu
GNSS Szolgáltató Központ

Valós idejű helymeghatározás

- DGPS korrekciók (országosan)
- RTK korrekciók (17 állomásról)

Utólagos feldolgozáshoz

- 24 órás RINEX fájlok
- 1 órás RINEX fájlok

FÖMI KOZMIKUS GEODÉZIAI OBSZERVATÓRIUM
Tel.: 27/374-980
Fax: 27/374-982